

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an

Pe o jumătate de an

Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Măcelarilor nr. 21).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Cătră domnii membri ai conferenței naționale!

Primarul orașului Sibiu ne-a încunostiințat ieri, că din partea autorității nu se poate permite ținerea conferenței naționale convocate pe 9 Iulie nou. Protestând contra acestei dispoziții ilegale, am făcut numai decât pașii necesari pentru a se revoca oprirea. Însă în considerarea timpului scurt ce ne desparte dela ziua întrunirii, și pentru a nu pricinui domnilor delegați jertfe zadarnice, ne vedem necesități a amîna ținerea conferenței până la alt termin, care se va satori ulterior, dacă vom isbuti a obține retragerea opririi.

Sibiu, 4 Iulie n. 1893.

Delegațiunea comitetului de 25 a partidului național român:

Dr. I. Rațiu,
președinte.

D. Comșa,
secretar.

S. Albini,
secretar.

Oprirea conferenței naționale.

Conferența română este poporul român. Cele-ce în conferență se vorbesc, este glasul poporului românesc. Ear' sfintele învățături ne spun, că glasul poporului e glasul lui Dumnezeu.

În statul ungar lucrurile au ajuns însă până acolo, că și cele sfinte sunt batjocorite: conferența națională română a fost oprită din porunca stăpînirii ungurești.

Până acum Ungurii au oprit adunările populare. Acum au pus virf călcărilor de legi: conferența, pentru-că în acest chip să se oprească a ne aduna, a ne spune a ne chibzuî ce e de făcut în stare să alcătuiască de o stăpânire vicleană, și frică de Dumnezeu și fără rușine de oameni.

Causele pentru care conferența a fost oprită, sînt de natură a ne umple de năcaz și turburare.

Guvernul nu vrea să deie frunțașilor noștri prilej să arete, că toată suflarea românească una este: gata a lua răspunderea pentru tot ce se cuprinde în Memorand!

Vrea apoi să iee fraților noștri din România prilejul să vină pe la noi, să ne audă vaietile, să vadă starea de plîns în care au ajuns naționalitățile în urma tiraniei stăpînirii ungurești. — pentru-că așa s'a svonit, că un număr mare de bărbați aleși din România o să vină la conferență.

Guvernul unguresc ca totdeauna, așa și de astă-dată își groșeste socoteala.

Dar' nu e nevoie ca conferența să mai declare odată că Memorandul cu întreg al lui cuprins, își are obârșie din conferență: în ședința dela 9/21 Ianuarie 1892 doar' însași această conferență a împuternicit pe actualul comitet național să facă și să ducă Memorandul la Viena.

Tot atât de adevărat este, că prin oprirea conferenței nu se poate oprî în același timp ca inima fraților noștri din România să bată pentru noi, ca ei să nu se frămînte când aud despre suferințele noastre, după-cum nu pot fi oprîți nici să vină pe la noi, să ne strîngem mîna cu dragoste, ci să ne mîngăie, ear' noi cu-

raj să câștigăm astfel la lupta pe vieată și pe moarte, spre care sîntem împinși.

Dar' înțelegem: le vine greu Ungurilor să lase naționalitățile să se adune și să arete înaintea lumii mari barbariile ce s'au săvîrșit de un an încoace în Ardeal și Țeara-Ungurească: să se vorbească despre Turda, despre goana turbată în contra membrilor comitetului național și a studenților universitari, despre întemnițarea dlui Lucaciu, despre procesul ce i-s'a intentat acum întregii redacțiuni a ziarului „Tribuna“, despre vîrsarea de sânge dela Scărișoara și alte atâtea neomenoase fapte.

Glasul poporului este însă glasul lui Dumnezeu, nu poate fi înăbușit; este dreptatea ea însași, nu poate fi strivită.

Cu credință nețermurită în iubirea de patrie și națiune a comitetului național, noi cu toate călcările de legi împotriva-ne îndreptate, nădăduiam dela cumînția frunțașilor noștri că și de astă-dată vor scoate bine lucrurile la capăt, vor ști să afle calea, pe care purcezînd, glasul poporului auzit va fi.

Ear' are să meargă deci vestea în lumea mare, va străbate până la tronurile împărătești, că neomenească este și spre rușinea veacului, stăpînirea de față din statul nostru, că fără sfîrșit sînt suferințele ce naționalitățile de aici trebuie să îndure.

Ear' îndurărilor peste măsură, capăt trebuie a li-se pune.

Rîul când se umflă, revarsă malurile.

Veni-va și potopul, ce va șterge nelegiuirile sub care de atîta vreme gemem.

FOIȚA.

IDIL.

Pe vatră ard cărbunii, afară-i ger și frig,
Ce casnică iubire, e 'n cuibul strîmt și mic,
Ferestrele-'s lipite, tavanul este scund,
Prin unghiuri copilașii se joacă și s'ascund,
De grindă-atrînă-un leagăn, și 'n el un prunc
bălan,
Al mamei cel mai fraged, ce n'are nici un an.
Ea lîngă leagăn toarce, cu ochi 'n ochii lui,
Prin tindă-'și plimbă cloșca cei douăzeci
de pui.

Ceaonul clocotește, bunica face foc,
Vițelul doarme-alături, p'un petec de cojoc,
Un cias încă, și vine și dragul așteptat,
O n'ar pute cuprinde nici cel mai larg palat,
Mai casnică iubire, ca cuibul strîmt și mic,
Când ard cărbunii 'n vatră, afară când e frig.

Maria Cuntan,

POESII POPORALE.

Frunză verde mătrăgună
Când eram cu punga plină
Mă culca mândra pe mână,
Când eram pe jumătate
Mă dădea mândra la spate,
Dacă punga s'a golit
Eu nu 'i-am mai trebuit.

Eu iubesc, maica mă 'nvață
Să iubesc de dimineață
Tinărul fără mustață,
Când se 'nvață-a strînge 'n brațe
Și sărută cu dulceață
Care-'s rumene la față.

Trece badea pingă mine
Par'că nu ne-am avut bine,
Trece badea nu mă 'ntreabă
Ca când nu 'i-aș fi fost dragă,
Și eu trec și nu-'l întreb
Dar' cu ochii 'mi-'l petrec.

Tot iubitu-i cu dor mult
Despărțitul cu urit.

Tot iubitu-i ca 'n focare
Despărțitul cu dor mare.

Eu Română, bădița Sas
Ce dragoste cu năcaz.
Eu beteag, badea beteag
Ce dragoste cu pribeag.

Lasă-mă, maică, să mor
Pe perină de fuior
În brațele cui mi dor,
Lasă-mă, maică, să zac
Pe perină de bumbac
În brațele cui mi drag.

Frunză verde trei gutui
Fost-am dragă oare-cui,
Dar' acumă nimăru,
Însă m'oiu purta frumos
Să fiu eară cum am fost.

Spune-'mi, mândră, adevărat
Câți voinici te-au sărutat?
Numai unu înalt, înalt,
Și înalt și sprîncenat.

Un nou proces al „Tribunei“.

Cetim în „Tribuna“ dela 2 Iulie n.:

Astăzi a fost înmănuat un nou decis al tribunalului din Cluj, ca judecatorie de presă, după care dnii Andreiu Balteș în calitate de redactor responsabil, și dl Eugen Brote în calitate de proprietar al „Tribunei“, precum și dnii Eugen Brote, Septimiu Albini, Ioan Russu Ștrianul, Alexandru Dordea și Andreiu Balteș ca autori sunt puși sub acuză de agitație pentru un articol apărut în nrul 266 dela 10 Decembrie 1892 al „Tribunei“ sub titlul „Repriviri politice“. Ca zi de pertractare a procesului înaintea curții cu jurați, tribunalul a hotărât ziua de 18 Iulie n.

Presă europeană

despre cestiunea noastră.

Trei ziare scrise în limba franceză, ziare de mare însemnătate în presa Europei, se ocupă parte cu Memorandul, parte cu Replica.

„Journal des Débats“ publică un articol despre Memorand, păstrând o rezervă diplomatică, dar favorabilă cauzei noastre.

„La République Française“ are un articol din bine cunoscuta penă a dlui Félix Leseur, care califică din nou în termeni aspri politica maghiară față cu noi.

„L'Indépendance Belge“ în sfârșit caracterizează într'un ton de o asprime nu prea obișnuită în coloanele ei, urmărirea Memorandului și a Replicii.

Tot ziarele franceze „Estafette“, „Rapide“ și „Siècle“ dela 18 Iunie publică articoli favorabili cestiunii române lămurind persecuțiunile Ungurilor.

„Le Siècle“ zice, că n'ar mai rebu mult, ca crimele ce Ungurii se-

virșesc în Transilvania, să dea ocazie dlui Gladstone a publica o a doua ediție a celebrei sale broșuri: „Bulgarian atrocities“, și care ar purta azi numele de: Transilvania and Hungarian atrocities.

Gazetele germane dela München deasemenea se ocupă pe larg despre noua față pozitivă și serioasă, pe care o ia acțiunea studenților români în mișcarea națională.

Foile din România despre noi.

Foile din România continuă a se ocupa de cestiunea ardeleană.

„Voința Națională“ dela 27 Iunie aduce sub titlul „În temniță la Sătmăr“ un articol de fond, în care între altele scrie:

Tradarea câtorva capi nu a putut împedeca însă ca mișcarea de peste munți să iee un avânt din ce în ce mai mare; la fiecare lovitură adusă școalei, bisericii române, la fiecare atentat îndreptat în contra națiunii române, luptătorii aprigi, hotărâți, au eșit ca din pământ și la glasul lor inspirat sufletele s'au îmbărbătat, falange din ce în ce mai numeroase s'au ridicat, gata să apere bunurile cele mai scumpe ale unui popor, limba și naționalitatea. Locul pe care nu au voit să-l iee niște vânduți ca Miron Romanul, l-au luat bărbați de inimă, patrioți înflăcărați ca Rașiu, ca Brote, ca Lucaciu. Au plătit scump, ce e drept, toți acești conducători ai Românilor, devotamentul, energia, avântul ce au pus în splendida lor luptă; nu a fost ziarist care să nu fi plătit cu un an doi de pușcărie îndrăsneala de a fi protestat prin organele de peste munți, în contra barbariei ungurești; a venit apoi rindul conducătorilor deputațiunii la Viena: casele lor au fost devastate, unii dintr'înșii siliți să-și părăsească orașul lor natal și să se refugieze în alte părți ale Ardealului;

acum a venit rindul autorilor Memorandului și ai comitetului central al partidului național român: patruzeci de studenți din Viena, Pesta și Cluj.

„Teara“ dela 26 Iunie scrie un articol intitulat „14 Iunie“, în care caracterisă astfel această zi:

O sărbătoare națională, la care participă națiunea întreagă fără haina oficială. În lupta tristă și crudă, pe care dușmanii o fac neamului nostru, e un semn al timpului, însuflețirea ce se observă dela un cap la altul al Terii-Românești.

„Politică primejdioasă“. Sub acest titlu „L'Indépendance Roumaine“, foaia ministerului de externe din București, publică în nrul dela 16/28 Iunie în fruntea foii un articol, care în terminii cei mai lămuriti se îndreaptă contra politicei maghiare față cu noi Români. Eată, între altele, ce scrie numita foaie:

„Știrile ce ne vin de peste munți înfățișează gravitate mare nu numai în privința fraților noștri de dincolo, dar și din punctul de vedere al influenței ce ele ar pute avea asupra relațiunilor regatului României față cu monarchia vecină, ba poate chiar în mod firesc și cu tripla alianță“.

„Toate măsurile luate de guvernul ungar formează un atac violent contra existenței înșasi a Românilor din Ungaria, ele au de țintă directă a face să dispară într'o vreme cât se poate de scurtă până și urma de naționalitate română de acolo...“.

„Întrucât ne privește pe noi, am regreta din adâncul inimii, dacă politica nebună a guvernului din Budapesta ne-ar sili de a ne depărta dela politica pe care am privit-o întotdeauna ca fiind de cel mai mare interes pentru noi, dar poate și mai mult pentru vecinii noștri“.

Spune-mi, mândră, nejurată
Mai gândești la mini vr'odată.
Dar' eu cum se nu gândesc
Că câtu-i ziua de lungă
Și câtu-i noaptea de mare
Dorul tău nu-mi dă răbdare
Nici inima stempărare.

Pân' eram june și puteam,
De iubiam de nu iubiam
Unde mă culcam dormiam,
Dar' acuma când iubesc
Nu pot să mă odichnesc.

Pentru mândra care-mi place
Trei zile la domni aș face;
Pentru care mi-e urât
Și o zi fmi pare mult.

De-ai fi, badeo, de Român
Ți-aș purta dragostea în sin,
Dar' nu ești de legea mea
Ne-am iubi și n'om pute.

Plouă, plouă iarba crește
Dorul mândrii mă topește;

Plouă, plouă iarba nspică
Dorul mândrii rău mă strică.

Inima mea când s'aprinde
Șapte sate nu mi-o stânge,
Numai mândra cu gura
Și Țiganul cu dipla.

Frunză verde siminoace
Fă-mă, Doamne, ce mi face,
Fă-mă, Doamne curcubeu,
La mândra pe lângă brâu.

Cucule popă sârbesc
Vino să mă spovedesc,
Că eu n'am multe păcate
Numa-un car și jumătate
Și cât voi mai duce în spate.

Frunză verde poamă acră
Poartă-te, fată săracă,
Că rămâi nemăritată.
Frunză verde iarba moale
Mărită-te, fată mare.
Frunză verde de dudău
Mărită-te, fătărău.

Maica mă știe la școală
Fetele mă țin în poală.
Maica mă știe la munte
Fetele mă șterg pe frunte.

Culese de Iuliu Holdea, învățător, în Ofenbaia.

Strigături populare.

Culese din Galați (Făgăraș) de Victoria Aron.

Când treci, bade, pe la noi
Nu te uita oblu în curte,
Că eu am dușmane multe,
Ci te uită peste sat
C'a gândi că ne-am lăsat,
Și te uită la pământ
C'a gândi că ne-am urât.

Surată gălbincioasă
Ce ești pe mini mănoasă,
Că păharul nu ți-l beau
Și drăguțul nu ți-l iau,
Nu ți-l iau, că nu ți-l plac
Numai mânia să fac,

Ce 'i-a spăriat?

Între lucrurile ce 'i-au spăriat pe Unguri și 'i-au hotărît să oprească conferența, sînt și următoarele șire publicate în „Tribuna“ de Sâmbăta trecută:

Primim din *București*, dela o persoană bine informată asupra celor-ce se petrec în țeară următoarele:

„O propagandă întinsă s'a pornit pentru-ca la conferența din Sibiu să meargă câți se poate de mulți. Un număr mare de apărători călduroși ai românismului, cetățeni din capitală, apoi din *Ploiești, Brăila, Galați, Buzău, Bêrlad, Iași, Craiova și Slatina* au anunțat că vor merge la Sibiu, ca să asiste ca simpli privitori la desbaterile serioase ce se vor desvolta în conferență. **Nu vor lipsi nici deputații, nici senatorii de a merge.**

Liga culturală.

Dl *V. A. Urechidă*, președintele *Ligei* pentru unitatea culturală a Românilor, a adresat membrilor *Ligei* următorul apel:

Domnule coleg!

O acțiune energică și serioasă din partea Ligei culturale are nevoie de sprijinul puternic și efectiv al tuturor membrilor ei.

Nu trebuie să ne mărginim numai la un entuziasm politic, dar' la fapte care să dovedească că avem la spatel noastre un neam întreg, animat de dorința viudă de a se jertfi fără preget și fără ocol în războiul ce am declarat vrășmașilor românismului.

Veștile venite în ultimele zile de peste munți, au răspândit în toată țeara cea mai mare îngrijire, cea mai adîncă tristeță, dar' tot ele sîntem siguri, vor naște o reacțiune puternică, vor fi un apel la o întezire de puteri pentru triumful cauzei.

Regimul de tortură la care este supus Lucașiu în închisoare ordinară, procesul monstruos intentat reprezentanților culturii românești de peste munți, comitetului na-

țional român și studenților care au redactat Replica, dovedesc desevîrșit cât de căntărite și de dureroase au fost loviturile date de luptătorii transcarpatini.

Vrășmașii noștri au înțeles bine că drumul ales de noi ca să ajungem la țel, cultura românească, e de sigur acela cure are sufragile Europei și al cărui sfîrșit va fi încununat de izbîndă deplină.

De aceea caută să doboare pe susținătorii culturii românești, pentru aceea Liga culturală e chemată acum mai mult de cât ori-cînd să dea dovezi accentuate de vitalitatea sa.

Primiți, vă rugăm, salutările noastre frățești.

București, luna Iunie 1893.

V. A. Urechidă,
președinte.

C. Dimitriu,
secretar.

Studenții României pentru noi.

Comitetul studenților universitari din **București** a trimis în ziua de 14/26 Iunie, aniversarea imponentă adunări de protestare din anul trecut, următoarele telegrame care dovedesc iubirea caldă ce tinerimea învătăată a României poartă cauzei noastre:

Dlul Dr. Ioan Rațiu, președintele comitetului național.

Sibiu (Transilvania).

Darea în judecată ce se prepară comitetului național, a mișcat adînc pe studenții universitari din București, care întruniți în seara de 10 Iunie, cu durere au luat cunoștință de acest nou act de persecuțiune și nedreptate ce se face Românilor subjugati; au văzut din nou, cum *Maghiarii sînt dușmani declarați ai limbii și naționalității noastre lovind fățiș dreptatea și umanitatea, și desprețuind principiile elementare ale libertății.* Față cu aceste prigoniri sistematice, studenții români, și cu ei tot ce e cult și demn, se apropie mai mult de voi și vă strînge mîna cu iubire și căldură. **În noua luptă ce vi-s'a declarat, sîntem alăturați cu toții; procesul ce vi-se intentează e al tuturor Românilor. Mergeți înainte cu curajul și demnitatea de până acum, și fiți încredințați, că izbînda se apropie.**

*

Dlul Aurel Popoviciu, președintele comitetului de redacție a „*Replicei*” în Craz.

Știrea că comitetul de redacțiune al *Replicei* va fi dat în judecată, a întristat adînc pe toți studenții români adunați în ședința din 10/22 Iunie a. c. și au văzut cu durere, că la adevărurile zdrobitoare ale „*Replicei*”, că la strigătul de protestare și nemulțumire ce se aude de pe fiecare pagină a ei, drept răspuns cavalerii și generoșii *Maghiari*, care înaintea Europei se laudă că sunt pătrunși de iubirea adevărului și a libertății, au venit să vă dea dreptate prin faptul că vă vor da judecătii! Procesul intenționat, precum și ultimele persecuțiuni ale conducătorilor români sînt dovada cea mai palpabilă, că am avut cu toții drept și datorie cînd am arătat Europei, că în Răsăritul ei, acum la finea secolului al 19-lea, există un neam neadaptabil curentelor de adevărată civilizație și umanitate, care călcînd în picioare și răpind drepturile naturale ale unui popor întreg, împedecă în același timp dezvoltarea și progresul general. Voi, fraților, în fața uneltirilor ce vi-se prepară aveți curajul și bărbăția de până acum, cu voi e toată suflarea românească și tot sufletul nobil și cult.

Europa ca și până acum, sigur se va pronunța în favorul vostru, căci cînd lupta se dă între libertate și despotism, e ceva firesc și de datoria fiecăruia să iee partea libertății și luminei.

Încât ne privește, fiți încredințați, că acum ca și totdeauna sîntem cu sufletul neîncetat între voi.

Procesul vostru fiind procesul libertății este totdeauna și procesul tuturor.

Românii juni și bătrîni să-și strîngă rîndurile și luptînd în unire izbînda va fi mai curînd decum o gândim noi.

Înainte cu toții!

Primiți o frățească strîngere de mîna.

*

*Redacțiunii ziarului „Národnie Noviny”,
Turocz-Szt. Márton.*

Studenții români universitari din București exprimă cele mai mari mulțumiri ilustrilor advocați slovaci *Mudroni, Vanovici, Dula, Stefanovici, Dérer, Iaraslov Mimich, Fajnsu, Daxner*, care a promis să iee apărarea comitetului național român din Sibiu dat în judecată pentru-că a prezentat *Maiestății Sale Împăratului Austro-Ungariei* memoriul românesc. Darea în judecată a comitetului căl-

Nu 'ți-l iau că nu-mi trebuie
Numai mînie să fie,
Dar fi pe măicuța mea
Că m'a făcut frumușea
Mă iubesc cu cine-oiu vrea.

Bade, dragostile noastre
Mult is tinere și proaste,
Pe de-asupra cu urît
La inimă cu dor mult,
Pe de-asupra cu muștrare
La inimă cu dor mare.

Măi bădiță și-al meu bade,
Haida calea jumătate,
Jumătate viu și eu
Să-mi treacă de dorul tîu.
De m'aș face, bade, fa
Floare albă 'n calea ta
Să vîd cum 'ți-e inima
Mai îți e de mini ori ba.

Măndră măndrulița mea
De tine de nu 'mi-ar fi
Pe față m'ai putè ști,

Că m'aș uita dușmănește
Ca să nu-mi mai tragi nădejde.
Atunci, mândră, te-oiu lăsa
Cînd s'o lăsa post de sare
Și luna de sfîntul soare.
Întrebă-ți, bade, rudele
Putem trece muntele,
Că eu 'mi-le-am întrebat
Și pe mine m'au lăsat.
Întrebă-le, bădiț, bine
Lasă-te să treci cu mine,
Haida, bade, să fugim
C'amîndoi ne potrivim,
Și la ochi și la sprîncene
Ca doi porumbei la pene.

Frunză verde mărăcine
Ce vreau dușmanii cu mine,
Ori vreau să mă pună bine,
M'ar pune și nu mă pot
Că doar' nu-'s proastă de tot.

Măndră doi ochi ca ai tîi
Nu se află 'n sat la noi,
Că-'s negri și frumușei
Ca cireșa din altoi,

Le-aș zice cireșe dulce
Și mi frică că se duce,
Le-aș zice cireșe verde
Și mi frică că se perde.

Măi, bădiță, pîr sucit
Șezi la noi dacă-ai venit
Decât ai vînt să te duci
Mai bine să mori 'n furci,
În niște furci de nuele
Asupra brațelor mele,
Vîntul să te răcorească
Ochii mei să te iubească,
Cînd gîndesc, bade, la tine
Nu-i carne de-un ban pe mine,
Cînd gîndesc la d-ta
N'am cuțit că m'aș junghia.
Nu știu, bade, ce-i asta
Ori tu 'mi-ai făcut ceva
De nu te mai pot uita,
Nice ziua cu lucrul
Nice noaptea cu somnul.

când în picioare toate drepturile naturale și constituționale ale unui popor întreg, nu se putea să nu deștepte indignarea fraților noștri în suferințe, astfel sântem siguri, că apărarea noastră va fi plină de toată energia și căldura inspirate de sentimentul revoltat al dreptului și al umanității. Unirea va face tăria.

S'au trimis în același timp peste 30 telegrame în toate părțile lumii, pentru a vesti pretutindeni barbaria ungurească.

Selbătēcțiile ungurești.

Din timp în timp, după-cum vin la cunoștința diferitelor persoane, aduce „**Národnie Noviny**” descrieri despre soarta copiilor răpiți și duși la ungurime, în Alföld. În numărul seu dela 1 Iulie ziarul slovac publică sub titlul sus arătat un articol, din care extragem următoarele pasaje:

„În anul 1872 fuseseră răpiți și duși în Alföld mai mulți copii din satul *Sádecino* și jur, în comitatul Trencin; între alții erau și doi băieți din familia Kardos, unul Blajei avea 9 ani, altul Stefan, 5 ani. I-au dus pe amândoi la *Mindszent* (comitatul Csongrad), unde băieții crescuseră și-și uitară de toate, numai când Stefan a fost chemat la recrutare, aflară de unde sânt și ce sânt. Eată scrisoarea ce au trimis-o în anul 1889 în cuibul unde s'au născut; aducem extracte din ea în traducere verbală, adăugând că copiii care trebuiau să umble acolo în școală, pentru a deveni „boieri”, nu știu deloc scrie, așa că scrisoarea e scrisă de mână străină.

Începutul sună astfel:

„Onorată Primărie!

„Pentru mila lui Dumnezeu vă rugăm „fiți așa de buni și dați de știre la doi „tineri **nenorociți** care de 15 ani sânt duși „departe de patria lor și de atunci n'au auzit „nimica despre ea.

„Vă rugăm frumos înștiințați-ne despre „sora noastră pe care am cunoscut-o, deși „eram mai mulți frați; dar' noi nu știm nimic „de cele întâmplate, căci am fost siliți a ne „despărți de patria noastră pe când eram încă „mici de tot.

„... știm atâta că atunci sora-ne ră- „măsese acolo; de atunci nici urmă n'am aflat „de ea; nu știm dacă trăește sau a murit...

„... ne rugăm deci să ni-se găsească „sora și să ne vestiți ce s'a făcut.

„... am fost răpiți la porunca guvernului maghiar, ... aduși aci în Mindszent... „pe mine Blajei m'au băgat la o văduvă, „dar' am fost silit să plec dela ea, căci mă „încărcă cu muncă grea.

„... rugăm a ne înștiința de pământul „unde ne-am născut.

„... și trimitem salutările noastre fraților noștri, familiei și întregului public”, etc.

„Până aci am citat din scrisoare. Caută să mai adăugăm că copiii răpiți din jurul satului *Sádecino*, care au fost mai mari de 12 ani, toți fugiseră îndărăt acasă... Doi din cei duși la *Mindszent* aveau avere, pe care o administra sedria orfanală comitatensă și mai târziu li-o trimise acolo. Așadar' au fost răpiți și copiii și averea lor. Și încă au cutezanță nepomenită a spune, că din cauza sărăciei îi duc la străini!

„Însă nu e destul atâta. Eată încă câteva cazuri despre modul cum robesc pe copiii noștri:

„1. La Ovreul Morit Werner, în Podhrad, se află un băiat cu numele Iosif; e cam în vîrstă de 15 ani; nu știe singur cum 'ie numele de familie. Paște vacile Ovreurului. Acum 5—6 ani a fost dus în Alföld pentru a deveni „boier”. Prin bătaie și foame trebuia să peară; fugi dar' și ținînd minte că călătorii pe drum de fer, apucase de-alungul șimilor și cerșind veni îndărăt. Se zice că e din jurul orașului Kysuče. Cu el împreună au fugit și alți doi copii, care se îndreptară apoi în altă parte.

„2. Fetița Maria Starinet, din satul Hriciov, avea cam 5 ani când fu dusă în exil; poseda și oare-care avere. Crescută mare, se întoarse sērmană. „Maghiarisată” pe deplin: în scaldă dela Reit-Teplic era băgată într'un timp în casa de prostituate și acum nu se știe unde e.

„3. În satul Iesenția a venit îndărăt fata Catarina Ianoș; munca de rob ce trebuia să o facă în Alföld, miseria, bătaia au sdruncinat-o pe deplin, a căpătat oftica. A dispărut și ea.

„4. În orașul Bitcia se află acum 3 copii care au fugit din Alföld.

„Protopopul catolic din Turzo, rever. Tvrdy a căpătat dela un preot catolic din Alföld o scrisoare, în care îl provoacă „pentru D-zeu”, să facă să se pună capăt odată acestui sclavagiu, și pomenește de o orfană „care trăește numai pentru a susține pe stăpânii sei bețivi și leneși și pe care ei din pricina asta au și ascuns-o înaintea comisiei sanitare.

„Câte exemple de acestea s'ar mai găsi, dacă ne-am da silință să umblăm prin toate satele și văile noastre.

„Lucrurile au ajuns acolo, încât Unguroaicele din jurul Orăzii-Mari când le moare vre-un copil, zic cu fața indiferentă: „Ce s'e-ți faci: de ce să mă căznesc cu el; căci din Totország o s'e-mi aducă copii berechet când voiu vr'e”.

Un nou măcel.

Pe lângă măcelul dela Scărișoara, mai cetim în „*Pesti Napló*”, organul contelui Apponyi, nrul dela 29 Iunie următoarele rînduri despre un nou măcel săvîrșit de agenții silvanali unguri:

„Correspondentul nostru din *Lipova* ne scrie: În hotarul comunei *Charlottenburg*, pe teritorul pădurii contelui *Wimpffen* pădurarul *Fischer Péter* a împușcat pe *Petru Hățegan*, Român din *Alios*, pentru-că acesta dedese calul să pășuneze în loc oprit. *Lovit mortal*, *Hățegan* a căzut grămadă și a murit în câteva minute”.

Va să zică pentru o gură-două de iarbă, cât a mâncat un cal, oamenii stăpînirii ungurești împușcă pe Români ca pe câni.

Până când?

Manifestațiunea dela Iași.

Despre manifestația ce s'a făcut Dumineca trecută întru dragostea pentru noi Iași (România), „**Evenimentul**” scrie:

Manifestanții au plecat dela universitate cu mai multe stindarde tricolore în frunte, portretele lui *Lucacin* și *Rațiu*.

Pentru-ce n'are ursul coadă?

— Snoavă. —

Se zice că pe vremea minunilor avea și badea ursu o coadă mare și mai stufoasă ca cea de vererită. Dar' ca totdeauna 'i-a fost de posnă și toate dobitoacele își băteau joc de el. Vicleana vulpe însă era tare pismoasă pe coada lui și s'a tot gândit și răspândit, până-ce 'l-a făcut să 'și-o și peară.

Dacă voiți să aflați în ce modru a fost lipsit moș-Mărtin de coadă, ascultați.

Ci că pe atunci s'a întemplat să cază odată în toilul verii zăpadă mare și ger cumplit. Bietul urs ședea în vezunia lui tremurând de frig și mațele îi corăiau de foame. Ca să-și stempere puțin foamea, plecă prin pădure la smeuriș. Zăpada cea mare acoperise tot, așa ca ajungînd moș-Mărtin la locul cu smeură, nu găsi decât zăpadă. Începu el să miroase și să scormonească în dreapta și în stînga cu botul și cu labele până 'și-le sângeră cu totul prin ghimpi și prin mărăcini.

După-ce îmbucă puțină smeură, strînsă cu multă greutate, o porni prin pădure spre vezunia lui. Cum mergea el așa cu capu între urechi, văzu după un pom un vulpoiu ospetându-se cu un pește. Ursului îi lăsă gura apă după pește și chibziua un modru cum 'i-l-ar pute fura șiretei codane. Dar' vulpea îi ghici îndată gândul și mîncînd repede restul peștelui, se linse pe musteți și zice: „Noroc bun, cumetre ursule, ia mă gândiam să te poftesc la masă, dar' n'am avut cutezanță, căci vezi Măria Ta, peștele era pe gătate și cugetam să te duc mai bine la loc și să te învăț să prinzi pești mari și frumoși! Ursul bolborosi câteva cuvinte de mulțumită și se luă după vulpe, care luă drumul spre lac. Ajungînd acolo îi zise vicleana codană:

„Bade ursule, așează-te aici la țermure și bagă-ți coada în apă. Peștii vor crede, c'au dat de ceva de mîncare și s'or atirna de ea. Când vei simți că coada 'ți-e grea de tot, trage-o iute afară și vei av'e atunci un ospet' frumos. Dar' bagă de seamă să o ții mult în apă, căci numai așa se prind peștii cei mari!”

Cu aceste cuvinte vulpea se depărtă și ursul făcu întocmai precum îi spusese ea. Stătî el un cias, stătî două, căci cum era el lacom credea să prinză pescărie multă, dar' când stătuse 3 ciasuri nu mai putu să rabde foamea și frigul. Cercă să-și scoată coada, dar' nu mergea, căci lacul înghețase și coada îi era înțepenită în ghiață. „Aha, cugetă ursul, stați voi pești, atâți sînteți, încât nu vă pot scoate!” și opintindu-se mai trase odată din toate puterile și — rămase fără coadă.

Auzită dela Toma Tampa.

S. Pușcariu, student.

Cine dă, lui își dă.

— Snoavă. —

O femeie văduvă avea numai un ficior și acela era în cătănie. Ea singură se frămînta cu lucrul de casă și de câmp. Nu era în stare rea, dar' nici tocmai bună. Un cerșitor bătrîn din satul vecin în toată săptămîna, cam de două-trei-ori, umbla regulat a cerși și la

În sunetul imnului „Deșteaptă-te Române“ și în lumina faclelor, cortegiul ajungând în dreptul hotelului „România“ (Petrea Bacal), a încins o horă. De aici manifestanții se îndreptară, în număr de mai multe sute, spre palatul administrativ.

Statua lui Stefan-cel-mare era încunjurată cu tricolore naționale, o tribună se afla în fața ei.

Cel dintâiu care a luat cuvânt a fost dl *P. Râșcan*, profesor de istorie la universitate. Spune că trebuie să ne punem pe lucru, căci manifestațiile platonice nu sînt suficiente. Face apel la cetățeni să se înscrie în Ligă.

După dl Râșcanu ia cuvântul studentul universitar *St. Dragomir*, care zice că cei-ce nu ar lua parte la astfel de manifestații pentru motive de înaltă politică, vor avea disprețul națiunii întregi, ear' ceia care nu ia parte pentru-că programul lor politic îi oprește, greșesc, căci tocmai în programul lor se prevede apărarea celor apăsați!

Dlui Dragomir îi urmează dl *I. Tanoviceanu*.

Mai vorbesc dnii *Manolescu-Mlădian*, maior, indemnând pe cetățeni la activitate și înscriere în Ligă, și dl *Motăș*, comerciant.

Toate cuvântările au fost primite cu dese aprobări.

Ungurii voesc perirea noastră.

Ungurii, un popor mic, voesc cu tot prețul să se facă un popor mare. E întrebarea numai că cum? Dela firea lor nu sînt un popor spornic, prin urmare, ei prin ei, nu se pot sporî. De aici au cugetat, că bine ar fi, să facă cu puterea Unguri din noi, Români, și din celelalte popoare, care locuiesc în țeara noastră. Ei, în mîntea lor cea slabă, cugetă, că noi așa vom fi de slabi și proști, ca să ne lăsăm la ei!

casa ei. Dela o vreme se urîse de el, căci se întemplantă de nu era copt, și atunci mergea dela ea tot bolborosind. Se pune veduva odată și îi face o plăcintă în care băgă și otravă ca să se scape de el, să nu o mai blasteme. El primește bucuros plăcinta, sărutându-o băgă în traistă, și avea datina a zice: „cine dă lui își dă“. Mai umbla cât mai umbla prin sat a cerși, și după aceea o ia la picior cătră satul lui. Ajungând lîngă o fîntână odichnește, deschide straița vrînd să mănânce, ca apoi să poată bea apă rece.

Din întemplantă vine un ficior pe drum din cătănie să vadă pe maică-sa, care era rău morboasă, se apropie de fîntână și zice cătră cerșitorul ce ședea, vai ce foame îmi este, tot sînt rupt de drum și de foame. De trei zile tot viu și nu am mîncat nimic căci profundul 'mi-s'a gătat și 'mi-a fost rușine să cerșesc. Cerșitorului 'i-au căzut la inimă vorbele ficiorului și-l îmbie: na, dragă, din ce, am căpătat și eu, că știu cât e de rea foamea. Am căpătat tocmai acum o plăcintuță caldă din sat, primește ca să-ți mai stîmperi foamea.

Purcezînd ei dela: „bate păstorul și turma se va risipi“, caută pe toate căile și cu mijloacele cele mai ne cinstite, ca pe păstorii, conducătorii poporului românesc se îi depărteze, despartă de trupina, adecă de popor, ca așa apoi ei să poată pescui în turbure, să poată face cu poporul ce ei voesc și cum ei doresc. De aici apoi gonirile, întemnițările și hulirile conducătorilor poporului nostru.

Au văzut însă Ungurii că cu aceasta nu se fericesc; au văzut, că noi nu ne înfricăm de temnițele lor și — dacă e vorba — gata sîntem a ne jertfi cu toții pentru neamul nostru, cu atât mai puțin ne vor înfrica cu temnițele lor. Zic, au văzut, că cu temnițele nu ne vor înfrica, de aceea au pus lucrul pe altă cale, 'și-au pus de gînd, după-cum am zis, să despartă poporul românesc de conducătorii lui, de binefăcătorii lui, pe alte căi și în altă formă. 'Și-au pus de gînd să ne iee ce avem mai de lipsă — lumina noastră cea adevărată. Să fiu bine înțeles: voesc să pună învățător în școala noastră pe acela, care va lucra nu spre binele și fericirea neamului nostru, ci spre perirea noastră, care va învenina prin școală sufletele băieților noștri, crescînd din ei niște vînzători de neamul lor, ear' în biserică voesc să pună un preot, care să conducă turma sa nu la pășune mănoasă, ci pe locuri pline de călbează, care numai îi pregătește perirea ei. Eată deci ce voește guvernul unguresc cu legile ce voește să le aducă! Nu voește nici mai mult nici mai puțin, decât noi să plătim pe preot și învățător, ear' guvernul să ne dea pe cine el voește; pe unii, care, pe banii noștri, să ne taie creanga de sub picioarele noastre. Va să zică: să-l plătești, pentru-că te toacă în cap!

Și ce mai nerușinare! Aceasta voește și dorește guvernul și toți Ungurii, și când colo, pentru-ca să-și spele mâ-

nile și să orbească pe cei-ce nu ved. șovinistii Ungurii voesc să arete, că ei voesc prin asta binele poporului. Auzi lume, ei, unguri să ne voească binele! Doamne ferește! Aceasta e numai o casnă, o apucătură, prin care voesc să-și ascundă păcatele și răutatea lor, ca-și-cînd lumea așa ar fi de proastă, după-cum o țiu ei.

Strigă în gura mare, ca din gura șerpelui, că ei voesc să scape pe popor de popii lor, care ar suga poporul ca lipitorile. Oh! Doamne, și ce durere 'i-a mai ajuns pe ei de poporul românesc. Ce mai prieteni buni! Da, prieteni care, de față te linge, ear' de dos te frige“.

Dacă în faptă ar dorî ei binele poporului, atunci n'ar umplî ei temnițele cu bărbații, care tocmai voesc să scape poporul de năcazuri și împilări; dacă în faptă ar dorî ei binele poporului românesc, atunci n'ar fi pus ei sub picioare legile din anul 1868, prin care se dă drept și Românului ca și Ungurului, dacă în faptă ar dorî ei binele poporului românesc, atunci n'ar lăsa să fie stors poporul până la mîduvă de unii diregători. Și apoi unde sînt batjocurile, palmuirile ce le suferă poporul românesc?

Da, aceasta e durerea, aceasta e dragostea ce o au ei cătră noi; dragoste și iubire plină de venin, care dragoste și iubire o respingem dela noi și o lăsăm pentru cei-ce ni-o doresc nouă.

Moartea, perirea noastră o doresc ei. Acesta e dorul lor, la care lucră de atîta drag de vreme. De aceea noi să fim cuminte, să fim cu ochii în patru și să nu lasăm să între ispita între noi. Să ținem tare și să urmărim ori unde pe conducătorii noștri, care se luptă și ne voesc binele nostru. Pe cei nemernici să-i alungăm din mijlocul nostru ca pe niște dușmani și răuvoitori ai neamului nostru.

Și dacă vom face așa, atunci putem ști de bună-seamă, că nime nu se va

O mîncă bietul ficior înghițîndu-o ca nemestecată de flămînd ce era, apoi mulțumindu-'i bea apă și pleacă cătră casă. Ajungînd la vatra părintească, plînge de udă locul vîzînd toate risipindu-se de când nu a fost acasă. Întră în chilie unde zace muma-sa, o sărută și plîng amîndoi, neputînd grăi unul cătră altul nici o vorbă. Într'un târziu reculegîndu-'și puterile pe o clipă zice, mamă așa-'mi este de rău, de doar' noi ajunge seara. De ce? îl întrebă. Ești obosit sau flămînd? Sînt foarte obosit. Apoi spune cum a odichinit la fîntâna afară de sat și cum a mîncat plăcintă dela cerșitor. Nici nu a putut spune mai mult, din ce în ce bietului ficior 'i-a fost mai rău, tot mai rău și în câteva minute căzî mort.

La cele-ce a spus fiul ei și vîzînd moartea lui într'atîta s'a îngreunat morbul ce-'l avea, știind ce a făcut, încât până seara s'a stîns și lumina ei.

Oamenii vecini auzind de aceasta repetau vorbele bătrînului cerșitor: „Cine dă, lui își dă“.

Comunicată de *Iosif Vuiculescu* (Șepreus).

Popa și dascălul păcălit.

S'a întemplantă nu știu când, că un popă și un dascăl aveau aceeași ibovnică, fără a ști unul de altul.

Într'o zi frumoasă de primăvara ese popa după ameazi la preumblare afară din sat să-și vadă holdele sîmîntate, se întilnește cu ibovnica venind dela lucru care, plecase înaintea bărbatului ca să-și facă ceva de mîncat pe când va sosi cu lucrătorii — se opresc pe loc și vorbesc de una și de alta.

Între altele zice: părinte, am văzut azi dimineață băgându-se în holda asta un iepure, să-l prindem.

Popa se învolă a se băga de capătul ce era de cătră el în grâu facînd tot pipalac, pipalac, căci așa fu porunca, ear' ea (ibovnica) zicea: eu merg de celalalt capăt de holdă și voi striga tot ouac, ouac apropiindu-ne apoi mereu cătră olaltă.

După sfîtuirea aceasta grăbește fiecare la locul seu. Ducîndu-se ibovnica de celalalt

prinde de noi, pentru-că noi, Românii, ținând tari laolaltă, am băga frică în cei-ce voesc răul nostru. Și că aceasta e așa, o dovedește chiar purtarea Ungurilor, când voesc să ne iee conducătorii, ear' pe popor să-l imprăștie. Ei se tem să se prindă de noi, când suntem toți laolaltă, toți într'una, căci:

„Unde-'s doi puterea crește
Și dușmanul nu sporește“.

et.

SCRISORI.

Fireghihaz, 21 Iunie 1893.

Astă-iarnă s'au ales la noi în cercul Fireghihazului (în comitatul Timișoarei) membrii la comitat, și atunci am reușit a alege numa români, care ar fi lucrat și ceva pentru noi Românii, dar' comisiunea a nimicit alegerea, pentru-că n'au fost aleși pe placul domnilor. S'au rînduit alegere nouă, care a și fost în 6 Iunie n. Noi românii așteptam cu nerăbdare această zi, ca să alegem ear' numai români, nouă binevoitori, ear' nu străini, dar' auzind notarii din Fibiș, Căcinea și din Fireghihaz Kővári, care sînt Români, numai de nu 'i-ar mai ave între noi, fără ei mai bine ar fi — că noi voim să alegem numai Român verzi — ei ca să fie buni la stăpânire n'au cruțat drumuri și osteneli, și au început a corteși.

La alegere au venit afară cu dl fibirău, care a fost president, și solgăbirău, notarii din cerc cu nemiții lor, proviser, ispani doctor și toată ceata lor, de au corteșit — dar' toate le lăsăm la o parte poate, că au drept ei să țină cu ai lor, numai e rău când din conducătorii noștri nu țin cu noi, cum sînt preoții cei din Fireghihaz Ioan Groza, care a tăcut tăcerea peștelui, și a votat cu contrarii noștri, precum votează și la alegeri de ablegați, apoi cel din Fișcut Sava Secalin, în loc să vină în fruntea alegătorilor a lăsat turma pe mâna lupilor, și așa alegătorii au venit singuri, pe care notarul Kővári 'i-a oprit cu gendarmi la o parte și nu 'i-a lăsat să se întâlnească cu alegătorii din Fireghihaz și Fișcut, până după-ce au dat votul pe partea lor, ear' el, preotul, a venit singur mai târziu, și n'a cutezat cu cel din Fireghihaz să umble printre alegători, ci au șezut pitulați la cel din Fireghihaz până după-ce au dat votul pe partea

capăt, în duleu se întâlnește cu dascălul, care începe, căci o vede, bună ziua, unde ai fost, de unde vii. . . câte toate — nimic, — îi rupe ea vorbele — ascunde-te iute aici în grâu, că eată vine bărbatul, nu cumva să te vază că ai vorbit cu mine, vei face: ouac, ouac, ear' eu mă ascund de ceea parte și voi face pipalac, pipalac, apropiindu-ne cătră olaltă. Dar' ce să vezi, ea îi lasă acolo, se cam mai duce cătră casă, Popa cu dascălul se tîrfe prin grâu umplîndu-se ochii de țepe din șrice, ear' pîrul și barba toată o despoia lenea cea întinsă pe pai.

Nu auziai alta numai pipalac, ouac, pipalac, ouac, de-ți părea că sună pe podobii.

Frământați și tot crunți pe pălmi după haită bună de preumblare în patru picioare, gîndind c'a fost destul, fiind încă trei pași se ridică amîndoi în sus, apoi să fi văzut înholbături din ochi.

Văzîndu-se astfel păcăliți se întrebă: da tu ce faci așa, — d'apoi tu ce faci așa?

lor — rușine să le fie, așa preoți nu merită să mănânce prescură românească, nu mai au ce aștepta dragostea poporenilor. Cel din Fibiș Dimitrie Mint, ear' se vorbește că s'ar fi făgăduit pe partea lor, pentru-ce nici n'a venit la alegere cu alegătorii lui, ci 'i-a lăsat singuri, apoi învățătorul din Fireghihaz Dimitrie Dimitreșcu, încă nu a lucrat nimic, n'a cutezat de frică că ear, îl pîrăsc la inspectorul varmegeșc, precum se aude că a fost dojenit pentru-că la alegerea de astă-iarnă ar fi ținut cu noi, dar' asta nu e scusă. Și așa am rămas singuri, numai cu capelanul din Fireghihaz Ioan Stoian, care s'a luptat mult și s'ar fi luptat și mai tare, dacă ar fi avut drept de alegător și care se vede că va fi preot vrednic de a conduce poporul seu, și și pe care îl vor și asculta, nu ca pe cel bătrîn din Fireghihaz I. G., care în toate zilele merge de 4—5 ori la Jidovul arîndaș — ear' nu-'i în stare să conducă poporeni să spre bine, dar' când îi la alegeri de ablegați, apoi fălos, cu pene roșii și verzi ține vorbiri, dar' în biserică nu predică nici-cînd, apoi dimpreună cu cel din Fișcut în cauze naționale nu-'i vedem nici-cînd. Am mai văzut și pe învățătorul Ioan Cismaș din Giscut printre noi ținînd cu noi.

Deci vai și amar cînd îi se află poporul fără conducător, și așa s'au ales doi plugari români și doi șvabi, nu cum ar fi fost dacă ar fi ținut toți românii laolaltă.

Un econom ca alegător.

Cu 30 Iunie st. v. 1893 se sfîrșesc abonamentele de jumătate de an. Domnii abonați sînt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor lor pentru regulata trimitere a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și totdeauna numai cu începerea anului sau cu începerea semestrului până la finea acestora după st. v.

Abonamentul anual 2 fl.
„ semestral (1/2 an) 1 „

pe alt timp mai scurt nu se poate prenumera foaia, precum nu putem primi abonamente cu alte date afară de cele arătate mai sus.

Este în interesul domnilor abonați ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil.

Domnii abonați vechi sînt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fășiile în care li-s'a trimis foaia până acum.

CRONICĂ.

Din temniță. Tribuna dela 22 Iunie v. serie: Ieri a sosit din temnița ordinară dela Cluj, dl Andreiu Balteș, girantul responsabil al „Tribunei“, eliberat alaltăieri, după-ce tovarășul seu, dl Ioan Popa Necșa, factorul „Tribunei“ fusese eliberat deja la 1 Iunie n. a. c. Se știe că dl Balteș a fost condamnat la 2 luni temniță, ear' dl Popa Necșa la 1 lună temniță în procesul „Tribunei“, judecat la 17 Martie n. a. c. Acum că au sosit amîndoi sănătoși acasă le zicem un cordial bine ați venit și îi felicităm, că au trecut în pace peste osînda care le-a înscris numele în șirul acelor care au luptat și au suferit pentru neamul românesc.

Și încă un proces. Pentru ziua de 26 Iulie n. sînt citați la Cluj domnii drd. Aurel C. Popoviciu din Graz, Nicolae Roman, comptabil în Bistrița și Eugen Brote, proprietar în Sibiu pentru a fi judecați în procesul de presă ce li-s'a intentat pentru tipărirea și răspîndirea Replicei.

*

Cruzimi nngurești. Cetim următoarele în „Tribuna“: Sătmar, 30 Iunie n. Doamna Paulina Lucaciu în cauze grave familiare, a venit Luni, 26 curent să-și viziteze soțul închis, și să conferească cu dînsul. Nu 'i-s'a ronces însă, ci a fost respinsă.

*

Călătorie în Orient. Direcțiunea biuroului de bilete de călătorie din Budapesta vestește, că pentru 3 Septembrie n. a. c. se va arangia o excursiune în Orient, la Ierusalim. Spre scopul acesta se va închiria un vapor separat, provăzut cu toate comoditățile. Excursiunea va dura 40 de zile. Ruta călătoriei este următoarea: Fiume (Abbazia), Raгуza, Atena, Constantinopol, Smirna, Rhodus, Beirut, Iaffa, Ierusalim, Betleem, portul Said, Ismail, Cairo și de aici peste Alexandria, Catania, Corfu înapoi la Fiume. Costul călătoriei tur și retur cu toată întreținerea face 600 fl. cl. I. și 450 fl. cl. II. Înștiințări se primesc până la 1 August n. a. c. la biuroul numit.

*

Urmările beției. În zilele trecute George Domniț, din Iegăriștea-veche (comitatul Sătmar) bînd mai mult rachiu, a căzut în pîrău morii din sat și fiind locuitorii duși la lucru, nu au văzut nimic, pe cînd 'l-au aflat mai deseară, a fost înecat. Vedeți la ce duce rachiul lui Șloim.

Convocare.

În conformitate cu prescriesele §-lui 21 din statutele „Asociațiunii transilvane“, onor. membri ai „Asociațiunii“, inteligența și poporul român de pe teritoriul despărțimentului XIII. Abrud cu toată stima sînt invitați a lua parte la

Adunarea generală

a despărțimentului XIII. ce se va ține în comuna Vidra-de-sus la 11/23 Iulie a. c. cu începutul la 10 oare a. m.

Program:

1. Cuvînt de deschidere prin directorul despărțimentului.
2. Raportul comitetului prin secretarul despărțimentului.
3. Raportul cassarului.
4. Incassarea de taxe curente și restante, precum și înscriere de membri noi.
5. Cetirea disertațiunilor admisibile întrate la comitet.
6. Propuneri deosebite cu privire la locul și timpul adunării generale viitoare și cu privire la scopurile „Asociațiunii“ noastre.

În vederea scopului nostru cultural românesc, întreaga inteligența noastră și poporeni noștri din toate comunele despărțimentului nostru și alți binevoitori sînt călduros rugați a se presenta la această adunare și a sprijini prin prezența și jertfa lor interesele morale și materiale ale „Asociațiunii“ noastre. Din ședința subcomitetului ținută în Abrud la 26 Iunie n. 1893.

A. Filip,
direct. despăr.Dr. Vasile Fodor,
secretar.

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Dela tîrgul de vite de prăsilă ținut la Sibiu.

De un șir de ani încoace se ține regulat în Sibiu un tîrg de vite cornute de prăsilă.

Scopul este de a ridica prăsirea de vite bune și a înlesni vînzarea și cumpărarea.

Acest tîrg e subvenționat de comitatul Sibiului și împreună cu împărțire de premii în bani și diplome de laudă. În estan s'a ținut al șeselea tîrg în 30 Aprilie st. n.

Admise la acest tîrg au fost:

- A. Bovine (tauri, vaci și vițe) de „Pinzgau“, soiul curat;
- B. Încrucișări cu „Pinzgau“;
- C. Bovine de rasă indigenă (ardelenească) și
- D. Bivoli.

În privința premiării s'a statorit din partea comisiei comitatense de aici împărțirea de diplome de laudă în număr nețermur și de premii în bani, în sumă totală de 370 fl. v. a. anume pentru:

A. Bovine de „Pinzgau“, soiul curat:

1. Tauri de prăsilă de 1½—4 ani: 1 premiu de 20 fl., 1 premiu de 15 fl. și 2 premii de câte 10 fl.
2. Tăurenci de 1—1½ ani: 2 premii de câte 10 fl. și 2 premii de câte 5 fl.
3. Vaci de 3—6 ani: 1 premiu de 15 fl. și 2 premii de câte 10 fl.
4. Vițe de 1—3 ani: 2 premii de câte 10 fl. și 2 premii de câte 5 fl.

B. Încrucișări cu „Pinzgau“:

1. Vaci de 3—6 ani: 1 premiu de 10 fl. și 3 premii de câte 5 fl.
2. Vițe de 1—3 ani: 3 premii de câte 5 fl.

C. Bovine de rasă indigenă:

1. Tauri de prăsilă de 2—5 ani: 1 premiu de 20 fl., 1 premiu de 10 fl. și 5 premii de câte 5 fl.
2. Tăurenci de 1—2 ani: 6 premii de câte 5 fl.;
3. Vaci de 3—6 ani: 1 premiu de 10 fl. și 5 premii de câte 5 fl.
4. Vițe de 1—3 ani: 6 premii de câte 5 fl.

D. Bivoli:

1. Tauri de 2—5 ani: 1 premiu de 10 fl.
2. Tăurenci de 1—2 ani: 1 premiu de 5 fl.
3. Vaci de 3—6 ani: 1 premiu de 10 fl. și
4. Vițe de 1—3 ani: 1 premiu de 5 fl.

Tîrgul din estan a fost mai presus de cele de până acum: vite multe și frumoase, mai cu seamă ce privește soiul „Pinzgau“. Cu totul au fost expuse 234 de vite, cu 75 mai multe ca la tîrgul din anul trecut; și anume au fost:

A. Bovine de „Pinzgau“, soiul curat:

1. Tauri de prăsilă	29	Cu totul
2. Tăurenci	35	
3. Vaci	48	
4. Vițe	35	
	<u>147</u>	

B. Încrucișări cu „Pinzgau“:

1. Vaci	13
2. Vițe	20
	<u>33</u>

C. Bovine de soiul indigen:

1. Tauri	30
2. Tăurenci	7
3. Vaci	3
4. Vițe	10
	<u>50</u>

D. Bivoli:

1. Tauri	2
2. Tăurenci	1
3. Vaci	1
4. Vițe	—
	<u>4</u>
Laolaltă	234

capete de vite.

Juriul de premiare, compus din d-nii: G. Thalman, comite-suprem ca president; E. Brote, proprietar; A. Makoldi, veterinar suprem de stat; I. Schobel, proprietar; C. Ferentzi, propr.; H. Schoppelt, veterinar comitatens; I. Schuster, directorul economiei de instrucțiune, toți din Sibiu; P. Fleischer, proprietar în Cîsnădie și S. P. Barcianu din Rășinari ca secretar, — examinând cu deamănuntul vitele expuse, — a premiat 37 cu premii în bani, în sumă totală de 300 fl. și a împărțit 23 diplome de laudă.

Din tabela ce urmează se vede, câte premii s'au împărțit în fiecare grupă. Numele celor împărțșiți cu premii în bani sau cu diplome de laudă nu le mai publicăm acum, fiind odată publicate în numărul 20 pag. 200 din „Foaia Poporului“.

Grupa	premierii	bani	diplome de laudă
Pinzgau:			
1. Tauri	7	75	6
2. Tăurenci	4	30	—
3. Vaci	5	45	13
4. Vițe	6	40	4
Încrucișări:			
1. Vaci	4	25	—
1. Vițe	3	15	—
Soiul indigen:			
1. Tauri	4	40	—
2. Tăurenci	—	—	—
3. Vaci	—	—	—
4. Vițe	1	5	—
Bivoli:			
1. Tauri	1	10	—
2. Tăurenci	1	5	—
3. Vaci	1	10	—
4. Vițe	—	—	—
Laolaltă	37	300	23

La încrucișările cu „Pinzgau“ e de observat, că s'au primit numai vaci și vițe, nu și taurii și tăurencii.

Premiile în bani nu s'au putut împărți toate, adecă în sumă de 370 fl., pentru că în grupele soiului indigen și bivoli au fost puține vite și și acestea în partea cea mai mare slăbuțe, încât n'au putut fi premiate. O parte din banii astfel cruțați s'a întrebuițat ca premii în alte grupe; ear' cealaltă a rămas pentru anul viitor.

Avînd în vedere, că partea cea mai mare a populației comitatului nostru o alcătuiesc Românii, care mai toți trăesc din economia câmpului și ținerea vitelor, ar trebui să ne așteptăm ca Românii să se fi făcut părtași de cele mai multe premii.

Durere însă, că nu e așa; căci din cele 37 de premii în preț de 300 fl. Românii au dobândit numai 10 premii, în sumă de 75 fl., pe când Sașii au dobândit 27 de premii, în sumă de 225 fl., ear' din cele 23 diplome de laudă Românii au primit numai 8, rămânînd și aci pe partea Sașilor 15. Pe când ar trebui să fie întors.

Causa e a se căuta în prea puținul interes ce-l arată Românii la astfel de întreprinderi, cum și aceea, că țeranii noștri s'au îndatinat a ține vite multe, dar' slabe și urite ca material de prăsilă, în loc să țină vite mai puține, dar' frumoase, care au și un preț îndoit și întreit mai urcat decît cele slabe.

Că vitele frumoase se plătesc bine, o vedem destul de lămurit din tabela ce urmează, unde sînt puse vînzările și prețurile primite numai pe vitele de prăsilă.

Grupa	vite vîndute	Prețul				
		peste tot	mîjlociu		cel mai mare	
			fl.	fl.	cr.	fl.
A. Pinzgau:						
Tauri	24	6280	259	58	360	180
Tăurenci	23	3114	135	39	280	60
Vaci	23	4441	193	09	320	80
Vițe	18	2402	133	44	200	85
Suma	88	16187				
B. Încrucișări:						
Vaci	5	737	147	40	180	120
Vițe	9	920	102	22	160	65
Suma	14	1657				
C. Indigene:						
Tauri	18	3065	170	27	210	140
Tăurenci	2	148	74	—	88	60
Vaci	2	194	97	—	105	89
Vițe	1	80				
Suma	23	3487				
D. Bivoli:						
Tauri	2	235	117	50	120	115
Tăurenci	1	85				
Suma	3	320				

S'au vîndut deci peste tot:

1. Vite „Pinzgau“	88	în preț de 16,187 fl.
2. Încrucișări	14	„ „ „ 1,657 „
3. Rasă indigenă	23	„ „ „ 3,487 „
4. Bivoli	3	„ „ „ 320 „
Suma	128	vite cu 21,651 fl.

Cifrele aceste vorbesc destul de lămurit în folosul ținării de vite frumoase. Și de ce să nu ținem vite frumoase, când ni-se plătește d. p. un taur „Pinzgau“ cu 360 fl., un tăurenciu cu 280 fl., o vacă cu 320 fl. și o vițe cu 200 fl.?

Se înțelege, că trebuie să fie aceea frumoase; altcum nu putem dobândi astfel de prețuri.

Cred, că prețurile aceste vor îndemna pe țeranii noștri ca la *tîrgul de prăsilă viitor, care se va ține la sfîrșitul lui Aprilie 1894 st. n.*, să aducă și ei vite multe și frumoase și astfel să primească și ei nu numai premii multe, dar' și prețuri bune.

Mai atrag atenția economilor noștri, că s'a hotărît, ca la tîrgul viitor să fie admise, pe lîngă bovine, și oi, porci și gălîțe, dându-li-se astfel și oierilor noștri puțința de a arêta ce pot produce.

Să ne îngrijim prin urmare de vite frumoase.

Rășinari, 10 Iunie 1893.

S. P. Barcianu,
secretarul juriului de premiare.

Despre vinul de poame.

La însărcinarea ministrului ung. de agricultură, domnul *Stefan de Molnár*, director și comisar ministerial de pomărit pentru țeară întregă, a interpretat o lungă călătorie în străinătate, unde a studiat cu deamăritul starea de astăzi a pomăritului. Despre ceea-ce a văzut pe unde a umblat în călătorie a tipărit dăunăzi o dare de seamă vrednică de a fi cunoscută în cercuri cât mai mari. Această dare de seamă cuprinde între altele lămuriri mai de aproape despre vinul de poame din Franția.

Patria vinului francez de poame, zice domnul Molnár, sînt provinciile franceze de mează-noapte Normandia și Bretonia, unde se folosesc la pregătirea vinului roadele a peste 8 milioane de meri, din care în anul 1891 s'au produs nu mai puțin de 17,243.000 hectol. vin de mere. În mai multe orașe din Franția de mează-noapte se bea în ospetăriile de frunte vin de mere, care are un gust foarte plăcut. Ori-și-unde-ți îndrepti privirea, nu vezi decât meri înzestați cu coroane uriașe și crengi încâtva pletoase din pricina belșugului de roade.

Vinul francez de mere se pregătește din trei feluri de mere, unele dulci și bogate în zahăr, altele acrișoare și celelalte știroase. Adese se adaugă și un soi de mere, care miroasă frumos. Prin adaogarea de pere, adese foarte bogate în zahăr, vinul capătă tărîe. Pe seama vinului nu se întrebuintează nici-când mere numai acre nici mere necoapte și căzute de vînt. Cine dar' voește să facă vin bun de poame, este neapărat să prăsească trei feluri de mere: dulci, acrișoare și știroase sau mult puțin sarbede. Altcum nu izbutește cum s'ar cuveni. O cerință neapărată este să cerce mai întăiu, care soi de măr în ce pămînt înaintează a avea bine.

Stăpînirea franceză urmărește cu mare stăruință îmbunătățirea pomăritului atît de bănos și aduce spre acest scop jortfe din greu. În anul 1892 a înființat la Trois-Crois (cetește: Troà-Croà) o grădină

de 18½ hectare (1 hect. = 10.000 m. pătrați), unde cel mai isteț pomolog al Franției, dl Francisc Herissant, se îndeletnicește de vre-o 10 ani încoace cu aflarea celor mai bune soiuri de mere pe seama vinului de poame.

Domnul Herissant a pus la dispoziția dlui Molnár darea de seamă ce o așternuse ministerului francez asupra cercetărilor făcute cum și o tablă foarte interesantă, cuprinzînd numele soiurilor, greutatea roadelor căzute și culese, greutatea mijlocie a unui măr de cutare soi, desimea mustului și cătățimea socotită în grame a zahărului, taninei și acrelii cuprinse în o litră de must și c. l. Din această tablă se vede, că multe fructe de măr ajung greutatea de peste ¼ de chilogram și că unele soiuri de mere se pot măsura cu strugurii în ale zahărului, adecă cuprind la sută 14—16 părți de zahăr și chiar 19 părți la sută.

La pregătirea vinului francez, numit „Cidrè”, (cetește Sidré) se purcede astfel:

Mai întăiu se spală frumos, în o corfă mare, atît merele culese după coacerea deplină cît și merele, care după cules fusese ținute în pivniță spre a se coace bine. Merele astfel spălate se pisează într'o troacă de peatră sau între două suluri sau în piușe întocmite anume. Musteala (pisătura, chisălița, vospa) se așează în căzi (putine) mari la un loc, unde domnește o căldură aproape statornică de 19° C. Ferberea (fermentația, dobirea) mustului în aceste căzi ține 12 oare. Acum se adaogă de fie-care hectolitru (= 100 litre = 10 vedre sau ferii noue) 5—6 litre de apă călduță, care se amestecă bărbătește cu o lopată anume. Această apă înlesnește tescuirea și face mustul oare-cum spornic. Tescuirea însăși se îndeplinește întocmai sau aproape întocmai ca a strugurilor. Mustul ce se scurge din teasc se toarnă în buți curate fără amănare, așa însă ca a treia parte a vasului să rămână goală. Aceste buți rămân destupate și se păstrează în pivniță sub înrîurirea unei călduri de 15—18° C.

Ferberea sgomotoasă dăinuește vre-o 4—5 săptămâni. Acum vasele se umple cu alt vin până la cep și se astupă bine cu cepuri (măsele, predufuri). Tragerea (pritocirea, pritocul) de pe drojzii se face ca de obicei. Buțile se umple din nou la căte 4—5 săptămâni. Prin Februarie vinul de poame se trage din nou, prin Maiu deasemenea. Preste vară se păstrează în sticle bine astupate; căci rămânînd în vase de lemn, el perde din gustul plăcut de odinioară și uneori se cam strică. În deosebire de viuul obicînit, care se îmbunătățește treptat prin învechire, vinul de poame este puțin trainic și se bea astfel mai cu seamă în cel dintăiu an sau și în al doilea.

Rămășițele din teasc, numite boștină (voștină, trevere, trujnic, monturi, vospă

și a. m. d.) se amestecă cu 4—5 litre de apă de hectolitru și se tescuesc din nou. Mustul acesta alcătuește o beutură puțin trainică, dar' plăcută și răcoritoare. Adese se pregătește din boștină rachiu sau oțet.

Vinul de poame se vinde în Franția și anume hectolitru cu 12—35 franci, așadar' cu vre-o 5·50—16·50 fl.

Venitul brut (preste tot) al unui hectar (cam 1¼ juger) de pomiet ajunge la 1800—3400 franci, care în banii noștri ar face vre-o 820—1560 fl.

Ar fi foarte de dorit să se facă încercări și la noi cu pregătirea vinului de poame. Prin o cultură cât mai răspîndită a pomilor și producerea vinului de poame s'ar pute crea un bogat isvor de căștig pe seama țeranimii noastre, mai ales acum, cînd vinul de struguri s'a scumpit foarte și cînd filoxera amenință a pustii toate viile căte au mai rămas cu vieață.

P. Ieremia.

Cât de adînc ar trebui arat.

Aratul are, știut este, o puternică înrîurire asupra dezvoltării roadelor și prin urmare asupra venitului. Aratul ar trebui deci săvîrșit cu o deosebită îngrijire și la adîncimea cuvenită, dacă este ca plantele să izbutească și să producă roade îmbelșugate.

Prin arături mult mai adînci decum se îndatinează la noi s'ar pute dobîndi roade neasămînat mai bogate și eată pentru-ce:

Pătura arată fiind adîncă, aerul și apa, căldura și gerul pot să răsbată în păturile mai din jos. Urmarea firească este, că materiile nutritoare se disoalvă (topesc) mai cu înlesnire pe seama rădăcinilor, care nu pot să absoarbă hrana lor decît în stare disolvată (topită). O altă urmare este, că pămîntul mănos de deasupra ajunge în adîncime, locașul celor mai multe rădăcini; dimpotivă, pămîntul mult puțin sterp de din jos ajunge deasupra, unde și el se îmbunătățește prin înrîurirea gunoiului, gerului, căldurii și aerului. În pămîntul, care s'a fost arat adînc, apa de prisos se străcură în adîncime, unde se împrăștie așa că plantele nu pătinesc de prea multă umezeală. Plantele înzestrate cu lungi rădăcini se pot rămuri adînc și nejnignite în sinul pămîntului, și află hrană îndestulă. Și ce este mai însemnat: pămîntul oare-cum mort și mainainte cu totul nefolosit ce se scoate prin arături adînci se pune și el în serviciul plantelor.

Nepotrivit și chiar stricăcios este aratul adînc unde păturile mai din jos sînt alcătuite din petriș sterp sau lut cleios care, scos fiind deasupra, firește că strică, în loc să îmbunătățească pătura mai deasupra. Gunoiul se va întrupa pămîntului la o mică adîncime,

înlesnind astfel oare-cum înadins răsbăterea aerului și prin urmare putrezirea gunoiului. Urmând apoi o arătură adâncă, gunoiul se întoarce și rămâne acoperit cu pământul sleit din adâncime. Îngrășările cu gunoiu deci au să fie însoțite de arături puțin adânci. Pământurile înzestrate cu miriște sau cu burueni, erburi și c. l. se vor ara cât mai în față, grăbind astfel putrezirea.

Foarte priincios este aratul adânc în ajunul iernii, mai ales după-ce pământul a înghețat puțin. Urmarea este, că gerul răsbate largile goluri dintre numeroșii bulgări (bruși) și înfânează de minune chiar și pământul cuprins în adâncime, nimicind totodată multe rădăcini netrebnice și sămânță de buruieni cum și vermi, șoareci și c. l.

Uneori se întâmplă ca pătura lutoasă să zacă pe un strat foarte năsipos. Prin arături adânci, năsipul pufăios vrând nevrând se amestecă cu lutul cleios și rece de deasupra; dimpotrivă, pătura năsiposă, așadar uscată și adese ferbinte, din care ar fi alcătuită pătura de-asupra, se amestecă cu lutul cleios ce nu arareori se află în păturile mai din jos.

Alegerea vitelor de prăsilă.

Desvoltarea și îmbunătățirea însușirilor bune prin o alegere înțeleaptă între vitele de prăsilă și urmașii lor este cea dintâiu și cea mai neapărată cerință spre ajungerea scopului ce urmărim la prăsire. Numai însușirile moștenite sunt dănuitoare. Cu alte cuvinte: în următorii se ivesc numai însușirile, pe care vitele de prăsilă le-au moștenit dela străbunii lor. De unde urmează, că numai atunci isbutim a avea, când vitele de prăsilă întrunesc o mulțime de însușiri bune. Vom atinge acum pe scurt cerințele ce vitele de prăsilă ar trebui să întrunească peste tot.

Capul să fie mic și ușor. Taurii și armăsarii cu cap mare produc viței resp. mânzi, care și ei au cap mare. Prin aceasta se îngreunează fătutul și une-ori vitele se primejduesc. Fruntea să fie lată și oablă (plană), ear' nu turtită sau bulbucată. Ochii să fie curați și mari, nările largi; aerul expirat să fie fără miros și nu prea cald. Grumazul să nu fie lung și subțire, dar' nici prea scurt și greoiu. Grebenușul să fie tare și rotunzit. Spinarea să se întindă în linie oablă; spinarea deșelată este sau înăscută sau este o urmare a muncei și călăritului prea încordat în tinerețe. Crucea spinării să fie lată și puternică. Pieptul larg, rotund și muscular dovedește tărie și plumăni sănătoase, dimpotrivă pieptul îngust și ascuțit este un semn vedit, că plumăniile sunt slăbuțe cu trup cu tot. Foalele să fie rotund și bine învălțit, ear' nu sugrumat sau slobozit în jos. Lungimea, grosimea și forma

picioarelor să se potrivească cât mai bine cu celelalte părți ale trupului. Picioarele strimbe, slăbuțe sau sucite sunt totdeauna un semn rău. Răsufierea să se întempe regulat și în liniște.

Vitele de prăsilă să nu fie slabe, dar' nici foarte grase; mai departe, să nu fie prea tinere sau prea bătrâne. În amândouă casurile ne trezim de regulă cu următorii slăbuți. În sfârșit, vitele de prăsilă să nu fie molipsite cu așa numite boale „erezibile“, care deși la început rămân ascunse, dar' se ivesc în următorii ajunși în vîrstă și astfel se moștenesc.

Afară de însușirile înșirate până aci, se cere, ca vacile și epele de prăsilă să „lege“ ușor și să fete fără intrevenirea măiestriei omenești. Unele epe și vaci leagă ușor, au însă năravul de fată „fără vreme“ sau lapadă fătul. De altcum cauzele acestor neajunsuri nu sunt totdeauna vitele însele, ci mai ales săriturile peste gropi și șanțuri largi, opintirile prea mari la muncă, nutrirea rea, pășunile brumate, loviturile mai ales peste foale sau grăsimea imbelșugată.

Vieța țerânească.

Sub această numire „Gazeta Țeranelor“ din Muștești-Argeș a publicat deunăzi un frumos articol, din care scoatem următoarele:

Mândră, frumoasă și nobilă este vieța țeranului român. Sub haina sa nevinoată, curat națională și desevîrșită prin hărnicia și istețimea fără seamăn a țerancei române, bate o inimă caldă și adevărat românească. Cu toate prigonirile ce a îndurat și îndură, el a păstrat cu sfințenie portul și iubirea de neam înăscută. El merge la arat de pare că merge la ospet, vesel și sprinten, mănând boșorii cu drag și glumind mereu cu ai sei, ca astfel ziua să treacă mai repede. De se rupe ceva la car sau la plug, el știe să se ajute de minune. De cu seară, el se întoarce voios și mândru de isprava făcută. Îmbrăncit de oboseală vine el spre casă și de întâlnește pe cineva cu carul rupt sau înămolit, uită osteneala și face și drege bărbătește. La sapă și la fîn, la secere și în pădure la tăiat de lemne auzi resunând văile și dealurile de glasurile acum vesele acum tânguioase ale vecinilor adunați. Cu câtă bucurie nu împărtășește țeranul român, din rodul întâiu ce timpul îi aduce, pe deaproapele seu! Mai întâiu dă la alții și apoi gustă el și aceasta, ca să aducă mulțumiri lui D-zeu. El nu și curmă vieța, căci 'i-se pare scumpă și se teme de osânda păcatului. De-'i moare cineva sau 'i-se întâmplă altă nenorocire, el își află mângăiere în credința, că așa a voit Dumnezeu sau că așa 'i-a fost scris.

Stîrpirea „șvabilor“ și „rușilor“.

Nub numirea de „șvabi“ și de „ruși“ înțelegem gândacii (goangele, jiviniile) atât de grețoși și răspândiți. Peste zi ei trăesc ascunși prin crepăturile locuințelor, mai ales în sau aproape de vatra focului. De cu seară și peste noapte se împrăștie în toate părțile, după hrană. Și unii și alții se sporesc așa zicând în nesfârșit. Ținerea locuinței în desevîrșită curățenie este negreșit cel mai bun mijloc de a întâmpina incubarea și sporirea mai departe. Dintre numeroasele mijloace zilnice amintim următoarele:

1. Opărire de repetite-ori cu apă ferbinte;
2. În apropierea cuiburilor se așează scândurele unse cu cleiu de paseri;
3. În odăile (chiliile) cu pricina se încuie peste noapte câteva rațe, care venează „șvabii“ și „rușii“ cu mare lăcomie;
4. Otrăvirea prin o alifie pregătită din 1 parte făină, 1 parte zahăr mărunt și 2 părți praf (pulbere) de „borax“, sau prinderea în vase cu must dulce în amestec cu pilituri de fer, vâpseală de cuptor și mazere fearță sau cartofi pisați;
5. Astuparea crepăturilor și găurilor cu aluat făcut din făină de ghips, peatră acră și apă caldă.

Furnicile și stîrpirea lor.

Furnicile rod sumetenie de vermi, fluturei, păduchi de frunză și alte jivini stricacioase. De altă parte însă, ele cășunează pagube destul de mari prin aceea, că înroesc plantele cu o materie cleioasă, găunoșesc pământul dintre rădăcini și înfîdoapă muguri, flori și frunze. Pentru de a stîrpi furnicarii vedem aplicându-se mijloace fel și fel, dintre care vom aminti următoarele:

Peste furnicarii scormoniți se varsă în stare ferbinte leșie tare sau zamă de tutun (tăbac) sau de pelin, apă săpunită sau petrolu de rînd. Un alt mijloc este se punem vor nestîns care, stropit fiind cu apă, se înferbentă și parte alungă parte nimicește furnicile cu ouă cu tot. Ele se mai pot otrăvi prin apă ferbinte, în care s'au fost topit multă „soda“, sau și printr'un amestec făinos de zahăr pisat și „potaș“, între vînătorii cei mai aprigi ai furnicilor se numără paserile și puile de galițe.

Ovësul proaspăt strică cailor.

Ovësul proaspăt pricinuește strînsuri de stomac (rînză) și une-ori colică anevoie de tîmăduit. Acest neajuns păgubitor se poate întâmpina așa că uscăm ovësul proaspăt în cuptor după scoaterea pâinii. Ovësul astfel uscat prieste cailor întocmai ca și ovësul vechiu.

Un leac prețios.

Astfel se poate numi „colodiul“, care n'ar trebui să lipsească din casa nimărui. El samănă cu apa limpede și se capătă în ori-ce spițerie (apotecă). Uns fiind cu ajutorul unei periute (pământ) moi, colodiul se svântă în pripă și formează un înveliș, care nu îngăduie aerului și apei intrare. Nimic mai potrivit decât ungera cu colodiu a ranelor mai ușoare cum și a sgârăeturilor și a beșicilor cășunate d. p. prin frecarea încălțăminteii, prin spălatură cu leșie și c. l. Ranele puțin adânci și învechite se pot și ele vindeca prin colodiu, de asemenea foc-viul nu tocmai învechit, degerăturile și mai ales durerile cășunate prin arsuri sau prin dinți găunoși.

Colodiul ar trebui păstrat într'o sticlă bine astupată, în amestec cu o mică porție de „glicerină“. La ranele sângerânde se aplică 6 părți de colodiu și 1 parte de „liquor ferri sesquichlorati“.

Știri economice.

O descoperire uimitoare în ale tipografiei. În „Universul“ din București cetim:

Lawel Brothers din New-York, în America, a descoperit o nouă mașină tipografică, rotativă, care a întrecut pe toate cele de până acum și cu ajutorul cărora se puteau tipări gazete având 15—24 pagini (fețe).

Cu această mașină se pot tipări cărți întregi, însă aceste cărți nu trebuie să aibă mai mult de 416 pagini.

Ceea-ce e mai frumos la această mașină este că după tipărire, hârtia ajunge a fi și împăturată și legată sau broșurată.

Cu ea se pot tipări 20 de cărți pe minut și nu este nevoie decât de ajutorul a 2 oameni, pe când cu mașinile cele vechi ca să se poată tipări pe minută o carte de 416 pagini trebuiau 20 de mașini cu 30 de bărbați, cu 12 mașini de împăturat, care să aibă 16 fete ca lucrătoare.

Așadar vedem, că cu această mașină se poate face o mare economie și se cruță foarte mult timp. Numai cu 2 oameni se pot tipări împătura și lega 20 de cărți de câte 416 pagini pe minută.

Leul și elefantul. O întâmplare ciudată a avut loc la la Barley, într'o menagerie.

Colivia leilor tineri, fiind lăsată deschisă, unul dintre aceste animale a eșit afară și a început să se plimbe prin odăile menageriei spre marea spaimă a păzitorilor.

Acestia s'au năcăjit foarte mult ca să-l alunge înspre colivie, dar n'au putut, ba încă au infuriat pe leu, care își sburlise coama și începuse să-și arete colții.

Deodată micul leu sare pe o balustradă, sare sprinten peste capetele păzitorilor și cade în capul unui elefant, care privia liniștit ca un filosof la treaba aceasta.

Elefantul cuminte se minuna în gândul lui cum un leu mic se pune împotriva și spărie pe atâția oameni. Dar când leul i-a sărit, în cap și-a eșit și el din răbdări.

— Asta-i prea prea, domnule leu! și-o fi zis elefantul și întinzând trompa a luat pe leușor și l-a pus la pământ, apoi a pus un picior peste el.

Firește, că elefantul, tot cuminte, n'a apăsât greu; căci l-ar fi omorât într'o clipă. Dar l-a ținut în starea aceasta aproape înăbușit, până au venit păzitorii, care cu ajutorul unor funii (frânghii) au ridicat piciorul elefantului și au scos pe leu din primejdie.

Și credeți, că leușorul și-a mai sburlit coama? Deloc. El s'a dus frumușel cu coada între picioare și s'a băgat de bunăvoie în colivie.

— Ia mai poftim de fă sburdăniciei, dle leușor! și-o fi zis elefantul la rîndul lui.

Ferți-vă de șarlatani! Nu vorbim aici de șarlatanii, care vând leacuri universale, adevărate bune contra tuturor boalelor din lume, ci de acei oameni „meșteri-ștrică“, care fac pe alții să creadă și adese cred înșiși, că „se pricep“ de minune întru a tămădui ori-ce boală cu doctoriile lor de obicei netrebnice și uneori primejdioase.

Eată una din sutele de cazuri ce zilnic se întâmplă.

Lui „Pester Lloyd“ i-se scrie dintr'un sat ungurese:

Economul Frederic Meter, care omorise de curând în bățatură un câne turbat, își închipui că a fost otrăvit de răsufierea cânelui omorât. Merse la un cărămidar, despre care se zicea, că știe să vindece turbarea. Cărămidarul îi și vîndu o apă în contra turbării. Meter dete la toți membrii familiei sale să bea puțin din aceea apă, pe când el însuși luă o dosă mai mare.

Îndată după aceea Meter se simți rău și după o scurtă, dar groaznică suferință, încetă din viață. Făcându-se cercetare s'a adevărit, că pricina morții era otrăvirea. Cărămidarul a fost arestat și s'a început o anchetă în contra lui.

Șerpe acățător. Într'o menagerie din Paris se află un șerpe, care se urcă pe pereții cușcii (coliviei) sale până deasupra și stă atârnat de tavan (grindă). Și lucru ciudat: atât pereții cât și tavanul acestei cuști sînt de sticlă. Învățații, care au fost chemați să cerceteze acest fapt, eată ce au știricit: Șerpele începe prin a-și ridica capul pe lîngă perețele de sticlă și apoi varsă mereu un fel de scuipt viscos (lipicios), care-i îngăduie a se urca treptat până sus.

Cât costă carnea de vită în Budapesta? În săptămîna trecută carnea de vită s'a fost vîndut în Budapesta și anume:

Carne de fript	1 chlg.	60—120 cr.	preț. mij.	91½ cr.
Carne de fert	„	56—80	„	67½ „
Carne de alt soi	„	20—100	„	51—
Oasele.	„	15—60	„	39—

Alergare cu premii de un milion.

„Revue d'Orient“ din Budapesta spune, că e vorba în cercurile boerilor călăreți din capitala Ungariei de a se pune la cale, cu ocazia expoziției dela 1906 (sărbarea a o mîie de ani dela venirea Ungurilor în Europa), o alergare (cursă) cu un mare premiu de 1,000.000 de franci. Această alergare ar fi deschisă pentru toți caii mai mari de doi ani. Scopul este de a atrage pentru câteva zile la Pesta pe cei mai buni cai de curse din lume.

Eftnirea transportului de lapte.

Ministrul reg. ung. de agricultură a publicat o ordinațiune, prin care s'a încuviințat scăderea taxelor pe căile ferate pentru transportul laptelui. Acei care vor să se folosească de această scădere să se adreseze direcțiunii căilor ferate reg. ung. de stat.

Lăcuste în Dobrogea. Lăcustele ce s'au ivit în Dobrogea se întind pe un teren de un mil și jumătate, în județul Tulcea. Administrațiunea județului a început stîrpirea lor, arzîndu-le cu paie și petrolu. Peste 30 de oameni lucrează la nimicirea lor.

Negoț, nu glumă. În orașul Chicago din America, așa spun gazetele, trăește cel mai mare măcelar (belitor, fleșer) din lume. În anul trecut măcelarul Amour și tovărășia au tăiat nu mai puțin de 1,750.000 de rîmători, 1,800.000 de boi și vaci și 625.000 de oi, în preț de peste 200 milioane de fl. Lucrătorii, în număr de 11.000, au primit ca simbrerie vre-o 11 milioane. Cărutul șuncilor, slăninei (clisei, lardului), unsorii și c. l. s'a îndeplinit cu ajutorul a 4000 de vagoane și 700 de cai

Stejar uriaș. La o moșie de lîngă Ebling în Germania (Țeara-nemțească) se află un stejar (gorun), care măsură de jur împrejur aproape 9½ metri. Nu mai puțin de 35 băieți de școală au găsit adăpost în scorbura acestui stejar, negreșit cel mai uriaș din Germania întreagă.

Ploaie dulce. Mai zilele trecute la S. Etieme din Franca, căzu o ploaie dulce ca mierea. Picăturile erau sau se păreau că sînt un sirup. Oamenii au rămas uimiți, neștiind cum să-și explice acest lucru ciudat. Au cerut deci sfatul învățaților din Paris. Și eată răspunsul: „Mana“ (mielatul) este o asudoare viscoasă, care acopere foile pomilor și arborilor încărcăți de păduchi de frunză. Ploaia spală aceste foi și capătă astfel gustul dulce-zăhăros, de care e vorba.

Pasări învățate. Un grădinar dintr'un oraș nemțesc făcuse un om de paie (mătăhală, budihală) și-l așezase în virful unui pom din grădină pentru a spăria paserile ca să nu-i mănânce cireșele; el se miră însă auzind, că paserile ciripiau și acum acolo pline de veselie. El se duse să cerceteze și descoperi, că o păreche de paserile își făcu-se cuibul tocmai în acel om de paie și îngrija acolo de puișorii sei.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 35. Vă rog să-mi arătați în „Foaia Poporului“ purcederea cea mai ușoară de a stîrpi furnicile, care cășunează pagube legumilor și mai ales verzii (curechiului).

Răspuns. Vezi nrul de față, pagina 273 sub titlul „Furnicile și stîrpirea lor“.

Posta redacției.

Dnii G. P. în C. Mănăstur. Despre cum s'ar pute stîrpi furnicile vezi nr. de față pag. 273.

Dacă „camfora“ nu a folosit, cearecă cu bumbac înmuiat în „apă de Colonia“ (Eau de Cologne), care se capătă în spițerie (apotecă). Dealtcum se înțelege de sine, că prin aceste și alte asemenea leacuri nu se pot tămădui durerile de dinți de ori-ce soi și întotdeauna. De cumva durerile se repetesc și leacurile nu mai ajută și mai ales dacă dinții sînt foarte găunoși, atunci nu rămîne decât să-și înlăturăm. Mijlocul cel mai sigur, dar și mai scump, este să se ceară ajutorul unui doctor de dinți din orașele noastre mai mari.

Tirgurile din săptămâna viitoare.

Duminecă, 27 Iunie: Ghiriș, Sic, Bercheniș, Câmpani.
Luni, 28 Iunie: Crasna, Rășnov.
Marți, 29 Iunie: Reteag, Hunedoara.
Joi, 1 Iulie: Ciuc-Sereda, Mediaș, Poiana.

Prețul mărfurilor.

Plaja din Sibiu. Dela 24 Iunie v. Grâu frumos 76 până 80 chilo fl. 5.50 până 6.10, grâu mestecat 70 până 74 chilo fl. 4.60 până 5.20, secară 70 până 74 chilo fl. 3.60 până 4.—, orz 62 până 66 chilo fl. — până —, ovės 42 până 48 chilo fl. 2.40 până 2.90 cucuruz 70 până 74 chilo fl. 3.50 până 3.90, mălaiu 78 până 82 chilo fl. 4.— până 4.50, cartofi 68 până 70 chilo fl. 1.60 până 1.80 sēmēnță de cânepă 49 până 50 chilo fl. 5.— până 5.50, mazēre 76 până 80 chilo fl. 4.50 până 5.50, linte 78 până 82 chilo fl. 7.50 până 8.50, fasole 76 până 80 chilo fl. 3.50 până 4.—, de pāsāt grāu 100 chilo fl. 16.60 până 16.80, făină nr. 1 fl. 15.80, făină nr. 3 fl. 14.80, făină nr. 5 fl. 12.— slānină 100 chilo fl. 52.— până 54.—, unsoare de porc fl. 58.— până 60, sēu brut 100 chilo fl. 20.— până 22.—, sēu de lumini fl. 33.— până fl. 34.—, lumini turnate de sēu fl. 38.— până fl. 40.—, săpun fl. 20 până 30.—, fēn 100 chilo fl. 1.40 până 1.60, cânepă fl. 32.— până 35.—, lemne de foc uscate m. cub. fl. 3.25 până 3.50, spirt p. 100 l. % 54— până 55 cr., carnea de vită chilo 50 cr. până 62, carnea de vițel 48 până 56 cr., carnea de porc 44 până 48 cr., carnea de berbece 32.— până 34 cr., ouș 10 cu 18 până 20 cr.

Plaja din Făgăraș, 24 Iunie v. Grâu hectolitru fl. 5.40 până 6.—; grâu mestecat fl. 4.80 până 5.25 secară fl. 4.— până fl. 4.25; orz fl. 3.— până fl. 3.20; ovės fl. 1.90 până fl. 2.—; cucuruz fl. 3.70 până fl. 4.—; mazēre fl. 6.— până fl. 7.— fasole fl. 4.— până fl. 5.—; linte fl. 8.— până fl. 9.—; sēmēnță de cânepă fl. 6.— până fl. 7.— sēmēnță de in fl. 6.— 7.—; cartofi fl. 1.40 până 1.50; mălaiul fl. 8.— până fl. 9.—; sēu brut 100 chilogrami fl. 23.— până fl. 24.—; lumini de sēu urnate fl. 42.— până fl. 44, unsoare de porc 100 chl. fl. 65.— până fl. 66.—; slānină 100 chilo fl. 52 până

fl. 56.—; săpun 100 buc. fl. 22.— fl. 26.—; cânepă fl. 30.— până fl. 35.—; fēn fl. 2.50 până fl. 3.— carne de vită chilo 48 cr.; carnea de vițel 44 până 50 cr.; carnea de porc 40.— până —; carnea de miel 32 până —; ouș 6 cu 10 cr

Plaja din Blaj. Dela 24 Iunie v. Grâu, hect. fl. 4.— până 4.50, grâu mestecat fl. 3.50 până 4.— secară fl. 3.50 până —, ovės fl. 2.25 până 2.50 cucuruz fl. 2.— până 2.75, alac fl. 2.— până — cartofi fl. 1.50 până 2.50, sēmēnță de cânepă fl. 3.— până —, fasole fl. — până —, carne de vită chilo 48l până — cr., carne de vițel — până — cr., carnea de porc 48 până — cr., carne de berbec 26 până — cr., 14 ouș cu 2) până — cr.

Plaja din Brașov, 24 Iunie v. Grâu frumos hectl. fl. 6.60, de mijloc fl. 6.—, mai slab fl. 5.40, grâu mestecat fl. 4.50, secară frumoasă fl. 4.50, de mijloc 4.20 fl., mai slabă —, orz frumos fl. 2.30, de mijloc —, ovės frumos fl. 1.90, de mijloc —, cucuruz fl. 3.—, mălaiu fl. 3.40, mazēre fl. 6.—, linte fl. 12.— fasole fl. 3.50, sēmēnță de in fl. 10.—, sēm. de cânepă fl. 4.—, cartofi fl. 90.—, carne de vită p. chilo 46—52 cr., carne de porc 48 cr., carne de berbece — cr.

Cursul pieții din Sibiu.

Din 24 Iunie st. v. 1893.

Hărtie-monetă română	Cump.	9.70	Venz.	9.76
Lire turcești	"	10.90	"	11.10
Imperiali	"	9.90	"	10.—
Ruble rusești	"	1.27	"	1.29

LOTERIE.

Tragerea din 1 Iulie n.

Timișoara:	55	67	89	5	15
Viena:	29	61	77	39	42

Tragerea din 4 Iulie n.

Brünn:	1	63	24	14	3
--------	---	----	----	----	---

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Dela 24 Iunie v. 1893.

Sēminte	Calitatea per hect.	Prețul socotit d. 100 chlg.	
		dela	până
Grâu vechiu	75	8.90	9 —
Grâu dela Tisa	75	8.—	8.—
Grâu de Pesta	75	7.95	8.05
Grâu de Alba-regală	75	7.95	8.05
Grâu de Bácska	75	8.—	8.10
Grâu ungurese de nord	75	—	—
Secară	70—72	6.20	6.40
Orz de nutreț	60—62	—	—
Orz de vinars	62—64	—	—
Orz de bere	64—66	—	—
Ovės	39—41	6.90	7.30
Cucuruz bănățenesc	75	—	—
Cucuruz de alt soi	73	—	—
Meiu (mălaiu)	—	—	—
Hirișcă	—	4.20	4.40
Luțernă ungurească	—	37.—	46.—
Luțernă franceză	—	50.—	56.—
Luțernă roșie	—	50.—	56.—
Oleu de rapiță (rafinat)	—	29.—	39.50
Oleu de in	—	6.—	6.25
Unsoare de porc de Pesta	—	57.50	58.—
Unsoare de porc dela țeară	—	—	—
Slānină sventată	—	49.50	50.—
Slānină afumată	—	55.50	56.—
Sēu	—	—	—
Prune	—	20.—	20.25
Miere brută	—	—	—
Miere galbină străcurată	—	30.—	32.—
Ceară de Rosenau	—	—	—
Spirt brut	—	16.50	17.50
Drojdiuțe de spirt	—	54.25	54.75

Bursa din Budapesta și Viena.

Din 24 Iunie v. 1893.

Obiectul	Buda- pesta	Viena
Galbini împărătești	5.85	5.85
Napoleonul	9.82	9.83
100 mărei germane imp.	60.40	60.15
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	116.—	116.10
Renta de hărtie ung. de 5%	100.—	—
Împrumutul căilor ferate ung.	—	124.—
Bonuri (obligații) rurale ung.	96.20	96.—
Bonuri (obligații) rurale croato-slavone	97.50	—
Obligațiile pt. despăgubirea regalilor	100.75	—
Împrumut cu premiu ung.	148.—	—
Losuri pt. regularea Tisei și Segedin.	141.—	141.50
Losurile aust. din 1860	164.—	164.—
Scrisuri fonciare ale „Albinei“	101.—	—

Bursa din București.

Din 24 Iunie v. 1893.

Obiectul	%	cump. lei
Renta română din 1875	5%	158.—
Renta română amortisabilă	5 "	06. 1/2
Renta română amortisabilă	4 "	—
Renta rom. (Rurale convertite).	6 "	—
Oblig. C. F. Române	6 "	102.—
Oblig. C. F. Române	4 "	—
Creditul fonciar rural	7 "	103. 1/4
Creditul fonciar rural	5 "	90. 3/4
Oblig. cassei pensiunilor fr. 3000	10 fr.	—
	V. N.	
Banca Națională (ult. dividendă 84.45)	500	16.30
20 franci aur	—	20.01
Banca Națională a României	—	—

Calendarul săptămânii.

Zilele	Calendarul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Dum. a 6-a d. Ros. gl. 5, sft. 6.		răs. ap.
Dum.	27 Cuv. P. Samson	9 Anatolia	3 55 8 14
Luni	28 A. m. Chir. și Ioan	10 Amalia	3 56 8 13
Marți	29 (+) SS. A. P. și Pav.	11 Piu Pap	3 57 8 12
Merc.	30 + Sob. SS. Apostoli	12 Enric	3 59 8 11
Joi	1 Iul. SS. C. și Dam.	13 Margareta	4 0 8 10
Vineri	2 Vestmēt. Precacur.	14 Bonavent.	4 1 8 9
Sâmb.	3 Mucenicul Iachint	15 Împăr. Ap.	4 2 8 8

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianul.

Banca generală de asigurare

„TRANSILVANIA“

ÎN SIBIU,

fundată în anul 1868

[1051] —16

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- a) în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
- b) pe vieța omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe cazul morții și pentru termuri fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1889 fl. 753,907.07	în a. 1869—1889 fl. 604,695.42
în a. 1890 „ 59,643.77	în a. 1890 „ 44,195.08
în a. 1891 „ 51,752.38	în a. 1891 „ 48,316.91
în a. 1892 „ 48,911.78	în a. 1892 „ 57,791.88

Suma fl. 914,215.—

Suma fl. 754,999.29

1,669.214 fl. 29 cr.

Conform bilanțului pentru 1892 fondurile de rezervă și garanție se urcă la

686.795 fl. 44 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Ioan Hodos
FABRICANT DE CASSE
in Sibiu

strada Văpsitorilor (Färbergasse) Nr. 2.

Am onoare a-mi recomanda atelierul meu Onoratului Public, rugându-mă pentru binevoitorul sprijin, însărcinându-mă cu lucruri de fier de ori-ce categorie: casse, casete, sobe, scocuri, lăcate de ori-ce fel, chei etc. etc., pe lângă lucru prompt și prețuri foarte moderate.

Comandațiunilor din provincie se satisface imediat și cu plăcere. [1391] 6-

„ARDELEANA“
institut de credit și de economii, societate pe acții în Orăștie.

A V I S.

Institutul de credit și de economii „ARDELEANA“, societate pe acții în Orăștie (Szászváros), Piața-mare nr. 2 și 4 în casele proprii, primește

depuneri spre fructificare

sub următoarele condițiuni:

[936] 7-

- a) depuneri făcute la a căror ridicare nu se recere abdicere cu 5%;
- b) depuneri făcute cu condițiunea de a se anunța ridicarea lor cu 5 $\frac{1}{2}$ % și
- c) depuneri făcute pe timp mai îndelungat de către biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu alt scop de binefacere cu 6%.

Depuneri, ridicări sau anunțări se pot efectui și prin postă.

Orăștie, la 1 Noemvrie 1892.

Directiunea.

2 medalii de aur
13 medalii de argint

9 diplome de onoare
și de recunoștință

Fluidul de restituțiune al lui KWIZDA.

Apă de spălat pentru cai.

Prețul unui flacon 1 fl. 40 cr.

De 30 de ani se folosește în grajduri princiare de curte, în grajduri mai mari militare și civile pentru întărirea înainte și intrămare după strapate mari, la scurțituri, înțepenirea nervilor etc., face capabil calul pentru prestațiuni extraordinare în trenagiu.

Se poate căpeta în farmacia și băcării.

Să se aibă în vedere marca de fabrică de mai sus și să se ocără expres

Fluidul de restituțiune al lui KWIZDA.

DEPOSITUL PRINCIPAL:

I/c **FRANCISC I. KWIZDA,** [1009] 8-15

furnisor de curte ces. și reg. austriac și reg. român, farmacist cercual în Korneuburg I. Viena.

FRANCISC I. KWIZDA,

furnisor de curte ces. și reg. austriac și reg. român, farmacist cercual în Korneuburg.

Fluidul de podagră al lui Kwizda.

De mai mulți ani ca leac de casă recunoscut ca domolitor în dureri de podagră, reumă și dureri.

Fluidul de podagră al lui Kwizda

se capetă în toate farmaciile.

III/aa [1009] 7-15

Binevoiiți a avè în vedere marca de fabrică și a cere expres

Fluidul de podagră al lui Kwizda.

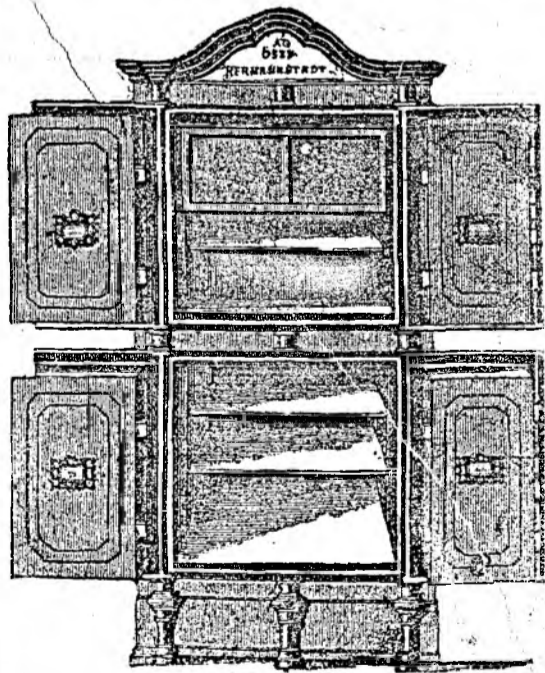
Prețul

1/1 flacon

1 fl.

1/2 flacon

60 cr.

Fabricat în țeară!

Ces. și reg. privil.

Prima fabrică de casse ardelenescă.

Existând de 12 ani, premiata cu mai multe distincțiuni a lui

A. Géza Öszy,

Quergasse Nr. 39,

SIBIU,

Hechtgasse Nr. 40.

recomandă

Cassele și casetele sale de fier pentru păstrat bani, cărți și documente

sigure contra focului și spargerii

de construcție proprie a ei și putend fi deschise numai de cumpărătorul însuși. Diferite forme și mărimi, cu prețuri mai ieftine, decât asemenea produse din alte fabrici.

CASSELE

[1316] 7-

sunt expuse vederii cercetătorilor în localul fabricii.

Prețuri curente ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.